

Drogpolitisk handlingsplan 2018

Inledning

Fritids- och folkhälsoförvaltningen i Borås Stad samordnar arbetet med att ta fram en kommungemensam drogpolitisk handlingsplan. I planen specificeras insatser som ska stödja arbetet och val av metoder. Planen utgår ifrån Borås Stads Drogpolitiska program.

Handlingsplanen styr insatser från den kommunala huvudmannen. Samverkan med andra huvudmän sker i flera av planens insatser.

Grundskolenämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska ta fram egna handlingsplaner utifrån Borås Stads Drogpolitiska program och föreliggande Drogpolitiska handlingsplan. Övriga nämnder ska i sin planering beakta Borås Stads Drogpolitiska program.

Planens disposition

Planen disponeras utifrån de **tre målområden** som specificeras i Drogpolitiskt program i Borås Stad:

- Tillgången till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak ska minska
- Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska
- Personer med missbruk eller beroende ska ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet.

Planen omfattar två nivåer: utvecklingsområden och bevakningsområden. **Utvecklingsområden** är insatser som utreds, förankras och/eller beslutas om under innevarande år. **Bevakningsområden** är insatser som funnit sin form och utförs som en del av ”driften” i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Sist i handlingsplanen förklaras en del av insatserna mer ingående.

Förkortningar förvaltningar

Fritids- och folkhälsoförvaltningen	FOF
Grundskoleförvaltningen	GRF
Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen	GVUF

Tillgången till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak skall minska

Det är framförallt Svenska staten som kan påverka tillgängligheten till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak. Tillgängligheten regleras sålunda genom lagstiftning. Kommunen kan bidra med kontroll av efterlevnad av lagar, regler och föreskrifter. Kommunen kan även informera medborgarna om gällande lagstiftning.

Utvecklingsområden - Att utveckla under året

	Utförare och rapportör	
Undervisning om ANTD i grundskola och gymnasium får tydligare mål och genomtänkt innehåll med en tydlig progression mellan åren.	GRF och GVUF	
Samordna insatserna mot cannabis	FOF samordnar	
Utbilda informatörer, "samtalsledare" cannabis	FOF	
Insatser kopplade till Medborgarlöftet i syftet att stävja den öppna narkotikaförsäljningen.	Polis	
Upplysning om riskkonsumtion alkohol till vuxna.	FOF tillsammans med Regionen	
Genomföra antirökkampanjen #smartsapiens – riktad till gymnasieelever under året	FOF tillsammans med andra	
Drogpolitiska ledningsgruppens roll som samordnare och expertgrupp skall göras mer känd under året.	FOF samordnar	

Bevakningsområden - Att följa och rapportera

	Utförare och rapportör	
Tillståndsenheten ska genomföra minst en tillsyn per år på varje serveringsställe med serveringstillstånd.	Tillståndsenheten	
Tillståndsenheten ska stärka näringens egenkontroll för försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel genom kontinuerlig information och utbildning	Tillståndsenheten	
Tillståndsenheten ska genomföra en tillsyn per år på varje försäljningsställe för tobak, folköl och receptfria läkemedel.	Tillståndsenheten	
Tillståndsenheten ska erbjuda restaurangpersonal utbildning i ansvarsfull alkoholservering en gång per år.	Tillståndsenheten	
Miljöförvaltningen ska i samband med ordinarie tillsyn genomföra tillsyn för rökfria skolgårdar.	Tillståndsenheten	
Folkhälsoenheten ska inom ramen för överenskommelsen med polisen om samverkan samordna och driva arbetet för minskad offentlig alkoholkonsumtion samt mot narkotika och dopningsmissbruk.	Polisen och FOF	

Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol, ska successivt minska

Utvecklingsområden - Att utveckla under året

	Utförare och rapportör	
ANTD-rutiner grundskola, kommunala fritidsverksamheter – behöver uppdateras	FOF samordnar	
ANTD-rutiner gymnasium implementeras	GVUF	
Implementera föräldrastödsprogrammet DAGS på fler högstadieskolor i kommunen	FOF och GRF	

Bevakningsområden - Att följa och rapportera

	Utförare och rapportör	
SSPF – (samverkan socialtjänst, skola, polis, fritid) stöd till unga i riskzon fungerar på alla geografiska områden.	IFO	
Skolhälsovårdens hälsosamtal (åk 8 och åk 1 gymnasiet) ska inkludera tobak, alkohol, narkotika och dopning.	GRF, GVUF	
Föreningsenheten ansvarar för att driva arbetet ”Säker och trygg förening” gentemot föreningslivet i Borås.	FOF	
Folkhälsoenheten ska redovisa statistik om ungdomars drogvanor i syfte att öka kunskapen bland politiker och personal som, i sin tjänst, möter barn och unga.	FOF	
Folkhälsoenheten ska bevaka tillfällen att delta i regionala och nationella tillgänglighetsbegränsande kampanjer.	FOF	
Folkhälsoenheten ska årligen ordna en föreläsning om kosttillskott, dopning och dopningsmissbrukets konsekvenser för personal som arbetar med barn och unga.	FOF	

Personer med missbruk eller beroende ska ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet

Utvecklingsområden - Att utveckla under året

	Utförare och rapportör	
Utveckla SMADIT ¹	Polisen, Yxhammarsmottagningen	
Utveckla tidiga insatser, vård och behandling framförallt när det gäller cannabissmissbruk. Översyn samt inleda samverkan med länsjukvården (Minimaria)	IFO	

Bevakningsområden - Att följa och rapportera

	Utförare och rapportör	
Ungdomsmottagningen, elevhälsan på gymnasieskolan, Yxhammarsmottagningen samt Cedern erbjuder generöst kartläggning och rådgivning med hjälp av AUDIT eller AUDIT-C.	Respektive verksamhet	
IFO unga vuxna kallar samtliga personer mellan 18-25 år till personligt besök med anledning av anmälan (screeninginstrumentet AUDIT bifogas kallelse).	IFO	
IFO unga vuxna erbjuder AUDIT då det är möjligt i samband med möte utifrån kallelse/anmälan.	IFO	
IFO ger sin personal möjlighet att delta i kompetensutveckling och fördjupningskurser för yrkesgrupper som kommer i kontakt med risk- eller missbruk.	IFO	
Folkhälsoenheten ska vid behov erbjuda personal (som arbetar med vård och behandling) utbildning om dopningsmissbruk, dess konsekvenser och vårdbehov.	FOF	

¹ SMADIT - Samverkan Mot Alkohol och Droger I Trafiken – ”erbjudande om vård vid vägkanten”

Förklaringar

ANTD

Förkortning av alkohol, narkotika, tobak och dopning.

Undervisning ANTD - mål och innehåll

I läroplaner för gymnasium och grundskola är undervisning i ANDT i huvudsak inskrivet som ”rektors ansvar”. Läroplanerna ger inte några tydliga anvisningar om mål och innehåll. Med tanke på den roll som en bra undervisning, med tydliga mål och ett innehåll som förändras/utvecklas över skolåren, har i den främjande och förebyggande strategin är det viktigt att utveckla detta lokalt i Borås.

ANTD-rutiner grundskola, gymnasium och öppen ungdomsverksamhet i kommunal regi

Det finns rutiner för vad personal skall göra i akuta skeden och när en upptäcker att ungdomar under 18 år röker, använder alkohol eller missbrukar narkotika. Rutinerna för grundskolan har funnits i några år och behöver revideras. Rutinerna för gymnasiet är relativt nya och behöver implementeras bättre.

SSPF

Samverkan socialtjänst, skola, polis och fritid är en struktur av samverkan kring ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa. Gemensamt kommer aktörerna fram till samordnade och kreativa lösningar för barn och föräldrar. I SSPF diskuteras individärenden, där det normalt råder sekretess också mellan myndigheter, genom att vårdnadshavare godkänt detta genom samtycke.

SMADIT

Förkortningen står för Samverkan mot alkohol och droger i trafiken. Personer som påträffas alkoholpåverkade vid till exempel en nykterhetskontroll i trafiken ska i samband med detta erbjudas vård och behandling. Ett samverkansschema upprättas mellan aktörer så som polis, vårdgivare och stödinsatser.

DAGS

DAGS är ett utbildningskoncept för föräldramötesverksamhet på grundskolans högstadium. Formatet är storgrupp, en hel årskurs föräldrar eller motsvarande, och äger rum i samband med ordinarie föräldramöte på högstadieskolan. Informationen tar cirka 40 minuter och har två interaktiva inslag där föräldrarna medverkar. Utbildningen berör hur det är att vara tonårsförälder och hur föräldrar/vårdnadshavarna kan tala med sitt barn om tobak, alkohol och droger. Utbildningen ges vid ett tillfälle i samband med varje terminsstart i årskurserna sju, åtta och nio. I årskurs sju läggs tyngdpunkten på tobak, i årskurs åtta på alkohol och i årskurs nio på cannabis. Utöver detta belyses föräldrastilar anpassade till barnets ålder och mognad.

AUDIT och AUDIT-C

AUDIT är ett screeningformulär som används för att bedöma individens riskbruk, missbruk och beroende av alkohol. Audit-C är en förkortad modell som bedömer alkoholkonsumtion. Formulären är standardmetoder för kartläggning av alkoholproblem inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten i Sverige och internationellt. Resultatet av bedömningen ska presenteras för den undersökte och som därigenom också kan få en kort rådgivning kring sin alkoholkonsumtion. Rådgivningen är baserad på metodiken motiverande samtal.